

ارتش جمهوری اسلامی ایران

سازمان حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس

قرائتی جدید از هشت سال دفاع مقدس

(ویژه اساتید، محققان، فرماندهان و دانشجویان)

نشر کتاب مکر

سرشناسه	عسگری، شاداب، ۱۳۴۱.
عنوان و نام پدیدورنده	قرائتی جدید از هشت سال دفاع مقدس (ویژه اساتید، محققان، فرماندهان و دانشجویان) / نویسنده: شاداب عسگری / ویراستار: محمد رستمی
مشخصات نشر	تهران: سازمان حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس ارتش جمهوری اسلامی ایران، انتشارات آتشیار، ۱۳۹۴
مشخصات ظاهری	{ ۶ } ۴۵۸ ص. ۱۴۵۵/۲۱ م. ۵/۱۴۵۵
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۹۵۷۷۹-۵-۱
وضعیت فهرست نویسی	فیا
موضوع	جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷
موضوع:	رستمی، محمد ۱۳۴۷؛ ویراستار
شناسه افزوده	سازمان حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس ارتش جمهوری اسلامی ایران. انتشارات آتشیار
رده بندی کنگره	۱۳۹۴: ۴۵/۶۵ DSR1۶۰۰
رده بندی دیویی	۹۵۵/۸۴۳
شماره کتابشناسی ملی	۳۸۹۰۲۸۷

قرائتی جدید از هشت سال دفاع مقدس (ویژه اساتید، محققان، فرماندهان و دانشجویان)

نویسنده: شاداب عسگری

ویراستار: محمد رستمی

صفحه آرای: حامد قره باغی

طراح جلد: بابک جیحون

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۵۷۷۹-۵-۱

سال چاپ: ۱۳۹۴ نوبت چاپ: اول

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۱۵۰۰۰ ریال

ناشر: انتشارات آتشیار وابسته به سازمان حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس

ارتش جمهوری اسلامی ایران

شماره تماس: ۸۱۹۵۴۱۱۱

سخن ناشر

دفاع مقدس ما تجربه‌ای بسیار ارزشمند است و هر سال جنگ برای ما تجربه‌ای تازه است و بعد از گذشت چندین سال از جنگ به بعضی از خاطرات دفاع مقدس برخورد می‌کنیم که برای ما تازگی دارد و ما باید این جمله مقام معظم رهبری^(مدظله‌العالی) را مد نظر قرار دهیم که فرمودند: «فراموشی» و «تحریف» دو آسیب و خطر بزرگی است که در کمین هر حادثه بزرگ تاریخی قرار دارد و نخبگان، فرزنانگان و دست‌اندرکاران عرصه‌ی دفاع مقدس، با شناساندن دقیق این ذخیره و گنجینه‌ی فرهنگی، اجازه ندهند این حماسه دستخوش فراموشی و تحریف بشود.

جنگ ایران و عراق یکی از طولانی‌ترین جنگ‌های دو دهه گذشته بوده که به دلیل مداخله قدرت‌های بزرگ و بکارگیری انواع شیوه‌های جنگی دارای درس‌های ارزشمندی می‌باشد که به توانمندتر نمودن نیروهای مسلح در آینده کمک بسیار زیادی خواهد نمود.

تاریخ سراسر افتخار جنگ تحمیلی عراق علیه ایران مملو از خاطرات تلخ و شیرین و جانفشانی‌های رزمندگان غیور ایران اسلامی

به ویژه شهدای گران قدری است که ما همه مدیون آنها هستیم. بیان مجدد خاطرات رزمندگان و زندگی نامه شهدا نوشتن این تاریخ است. تاریخی که نباید آن را فراموش نمود و سینه به سینه باید انتقال یابد.

اکنون وقت مرور گذشته است، گذشته ای که دوستان و دشمنان بدون تعصب و با استناد به اسناد و مدارک، آن را مملو از ایثار، فداکاری، گذشت و سربلندی و افتخار می دانند.

در این راستا سازمان حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس آجا با درک این رسالت عظیم اقدام به جمع آوری خاطرات شهدای گرانقدر ارتش نموده تا ضمن بیان حقایق از تحریف آن وقایع جلوگیری نموده و یاد و خاطره شهدا را گرامی داشته، پیام آنها را به نسل حاضر منتقل نماید.

و من الله التوفیق

معاون علامه و نشر ارزش های دفاع مقدس آجا

سرتیپ دوم علیرضا ابراهیم کهن

فهرست

۱.....	مقدمه
۴.....	پیشگفتار
۱۳.....	جنگ از دیدگاه دانشمندان
۱۴.....	کلیات جنگ
.....	تقسیم‌بندی از نظر تطور تاریخی در نوع سلاح و آرایش و نحوه
۱۷.....	جنگیدن
۱۸.....	ویژگی‌های مهم خاورمیانه
.....	ویژگی‌های عمده ژئوپلیتیک ایران قبل از وقوع انقلاب شکوهمند
۲۰.....	اسلامی
۲۳.....	انگیزه ژئوپلیتیکی عراق برای شروع جنگ
۲۳.....	انگیزه‌های تاریخی عراق برای شروع جنگ علیه ایران اسلامی
۲۷.....	اهداف صدام از حمله به ایران اسلامی
۳۱.....	دلایل نظامی عراق برای تحمیل جنگ
۳۲.....	کاهش قدرت رزمی ارتش جمهوری اسلامی ایران
۷۲.....	اهداف و راهبرد رژیم بعث عراق از دیدگاه امام خمینی ^(ره)
۷۳.....	زمینه‌سازی و ایجاد بحران

۷۸.....	چرایی حمایت ابر قدرت‌ها از تجاوز عراق علیه ایران اسلامی.....
۸۵.....	تحركات نظامی عراق قبل از شروع رسمی جنگ.....
۸۶.....	مقایسه قدرت نظامی ایران و عراق.....
۸۸.....	قدرت نظامی عراق.....
۹۲.....	شروع جنگ.....
۹۹.....	ایجاد شائبه برای جلوگیری از اتحاد در بین رزمندگان.....
۱۰۰.....	دلایل توقف ناگهانی دشمن در روزهای نخست جنگ.....
۱۰۶.....	عملیات‌های نظامی جمهوری اسلامی ایران علیه دشمن بعثی.....
	شرایط سیاسی و نظامی عراق در فضای جنگ، بعد از آزادی
۱۴۶.....	خرمشهر.....
۱۵۱.....	سلسله عملیات برون مرزی یا انهدامی.....
۱۶۳.....	نتایج عملیات برون مرزی.....
۱۶۵.....	تغییر تاکتیک نظامی عراق.....
۱۶۶.....	سال پایانی جنگ تحمیلی.....
۱۷۱.....	قطعه‌نامه‌های سازمان ملل متحد.....
۱۸۴.....	مفاد قطعه‌نامه ۵۹۸.....
۱۸۸.....	دلایل نظامی پذیرش قطعه‌نامه.....
۱۹۷.....	نقش نیروی زمینی ارتش دفاع مقدس.....

۲۲۳.....	تقدیر حضرت امام خمینی ^(ره) از نیروی زمینی ارتش.....
۲۲۷.....	نقش نیروی هوایی ارتش دفاع مقدس.....
۲۳۹.....	نقش نیروی دریایی ارتش دفاع مقدس.....
۲۴۴.....	عملیات‌های کلی انجام شده توسط یگان‌های رزمی.....
۲۵۰.....	آمار کلی فعالیت‌های شناوری.....
۲۵۶.....	مدت جنگ و دستاوردهای آن.....
۲۵۹.....	اسرا و آزادگان در جنگ تحمیلی.....
۳۱۲.....	جهاد سازندگی در دفاع مقدس.....
۳۱۸.....	ستاد مرکزی امداد و درمان جنگ.....
۳۲۸.....	وظایف و تعهدات دولت‌های بی‌طرف.....
۳۷۱.....	ایران در محاصره ۱۶ میلیون مین.....
۳۷۵.....	سلاح شیمیایی.....
۴۰۱.....	مواضع جهانی در واکنش به رفتار ارتش عراق.....
۴۰۲.....	خسارت‌های ایران در جنگ تحمیلی.....
۴۰۵.....	بمباران شیمیایی و اجساد سوخته کودکان در آغوش مادران.....
۴۰۷.....	حمله به مناطق مسکونی، کشتار غیرنظامیان و آمار شهدای بمباران شهرها.....
۴۲۰.....	شهدای دفاع مقدس.....

- کنکاشی در ارتباط با شهدای دفاع مقدس..... ۴۲۲
- شبهات هشت سال دفاع مقدس به جنگ‌های صدر اسلام از نگاه
حضرت امام خمینی (ره)..... ۴۳۵
- پیامدها و دستاوردهای دفاع مقدس..... ۴۳۶

www.ketab.ir

شکل‌گیری هر تمدن براساس ارزش‌ها و فرهنگ‌های نهفته در آن جوامع، تکوین و تکامل یافته است. امروزه برقراری هرگونه ارتباط و جستجو برای شناسایی و شناخت هر چه دقیق‌تر روش زندگی، هنر، فرهنگ و آداب تمدن‌ها و اقوام پیشین از طریق کشف بناهای تاریخی و آثار باستانی به جای مانده در طول سالیان متمادی امکان‌پذیر است.

در آیه ۴۴ از سوره فاطر قرآن کریم نسبت به عبرت‌گیری یا عبرت‌آموزی از روش زندگی یا سرنوشت و فرجام اقوام تاریخ بارها اشاره شده است. همچنین قرآن کریم بر لزوم تفکر در تاریخ تمدن‌ها چنین اشاره کرده است: «آیا آنان در زمین سیر نکردند تا ببینند عاقبت کسانی که پیش از آنها بودند، چگونه بود؟ همانا که از اینان قوی‌تر بودند، پس نه چیزی در آسمان‌ها و نه چیزی در زمین از حوزه قدرت او بیرون نخواهد رفت، او دانا و تواناست.»

حضرت امام علی^(ع) نیز در نامه ۳۱ نهج البلاغه که خطاب به حضرت امام حسن^(ع) می‌باشد، سفارش می‌فرماید: «... تاریخ گذشتگان را بر او بنما و آنچه بر سر پیشینیان آمده است، به یادش آور...» بنابراین، جنگ

هشت ساله ایران و عراق به عنوان یکی از جنگ‌های کلاسیک در عصر کنونی، برای ثبت تجربیات در حوزه‌های مختلف بسیار ارزشمند است. تاریخ هشت ساله جنگ ایران و عراق به مثابه معدنی است که انتهایی برای آن نمی‌توان تصور نمود. این مخزن، انباشته از فرهنگ‌های مختلفی است که در این صحنه، فرصت بروز یافته و جوانان مسلمان ایرانی در بالاترین حد ممکن آنها را به منصفه ظهور رسانده‌اند.

آن‌جا که جنگ به واسطه آموزه‌های عمیق دینی معنای «جهاد» و «دفاع» می‌یابد، عرصه مجاهدانی است که گویی رقص‌کنان و عاشقانه پای در میدان رزم می‌گذارند و بیداری، عزت و شرف را به مثابه غنیمتی گرانقدر به تحفه می‌آورند. همانانی که عاقلانه فکر می‌نمودند و عاشقانه عمل می‌کردند. تحت این شرایط بود که فرهنگ ژرف ایثار، جهاد و شهادت متبلور می‌شود که تعمیق و تبیین این فرهنگ، همواره پس از سال‌های دفاع مورد بحث و تامل می‌باشد.

دفاع مقدس ما در زمینه‌های مختلف سیاسی، نظامی، اجتماعی، فرهنگی و... توانست معادلات جهانی معمول را بر هم زند و تحلیل‌های مادی دنیاپرستان را نقش بر آب سازد. در این رابطه، ذکر این مهم ضروریست که حمله عراق به ایران انقلابی، حمله تنها یک کشور علیه کشور دیگر در یک منطقه از جهان نبود، بلکه تقابل اراده

منطقه‌ای و جهانی در قبال اندیشه‌های تجدید نظر طلبانه جمهوری اسلامی ایران بود. از این جهت است که بلا تردید و بدون هیچ شکی، این حادثه عظیم، در یاد ملت ایران خواهد ماند و ضمن آنکه غرور و سرافرازی و حماسه آفرینی را برای نسل‌های بعد این سرزمین کهن بر جای خواهد گذاشت، چراغ راهی خواهد شد که تمامی آزادگان جهان برای طی مسیر از آموزه‌های آن استفاده خواهند نمود.

در جریان کنفرانس سران اوپک که در سال ۱۳۵۳ در شهر الجزیره تشکیل شد با تلاش‌هایی که رئیس جمهور الجزایر به عمل آورد، مذاکراتی بین شاه ایران و صدام انجام شد که نتیجه آن اعلامیه ۶ مارس ۱۹۷۵ بود که به قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر معروف شد.

ارتش رژیم بعث عراق در روز ۳۱ شهریور ماه سال ۱۳۵۹ با حملات گسترده هوایی و زمینی، تهاجم خویش علیه جمهوری اسلامی ایران را آغاز نمود. این جنگ که با حمایت مستقیم و غیر مستقیم بیش از ۵۰ کشور و با هدف اصلی براندازی حکومت نوپای اسلامی ایران آغاز گردیده بود سرانجام، در تیرماه ۱۳۶۷ با پذیرش رسمی قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت از سوی جمهوری اسلامی ایران به پایان خویش نزدیک شده و در تاریخ ۱۳۶۷/۵/۷ با سرکوب حمله مشترک منافقین و ارتش بعثی عراق، عملاً متوقف می‌شود.

رژیم بعث عراق که از ابتدا تا پایان جنگ به هیچ یک از سربازان پایان خدمت نداده بود، پس از هشت سال دفاع دلیرانه رزمندگان اسلام، درماندگی، عجز و شکست را پذیرفته و به عظمت و اقتدار جمهوری اسلامی ایران اعتراف نمود.

دفاع مقدس ۷ سال و ۱۱ ماه یا ۲۹۰۰ روز و به عبارتی دیگر ۹۵ ماه طول کشید که این مدت دو برابر جنگ جهانی اول می‌باشد. در طول ۸ سال دفاع مقدس، ۱۶۳ عملیات کوچک و بزرگ و به طور تقریبی هر ۷ ماه یک عملیات علیه دشمن متجاوز انجام شده که در این میان ۱۹ عملیات بزرگ، ۱۹ عملیات متوسط و ۱۲۵ عملیات کوچک انجام شده است. انجام این تعداد عملیات از سوی رزمندگان اسلام علیه دشمنان بعثی باعث به اسارت درآمدن تعداد قابل توجهی از نظامیان عراقی گردید.

جمع کل اسرای دشمن در سالیان دفاع مقدس معادل ۷۲۱۱۳ نفر می‌باشد که این تعداد با استعداد ۷ لشکر کامل پیاده برابری می‌نماید. تمامی صاحب نظران نظامی مستقل، متفکران القول براین مهم هستند که اگر ایالات متحده آمریکا بعد از انجام عملیات بیت‌المقدس که منجر به آزاد سازی خرمشهر گردید و با شروع عملیات رمضان، به طور مستقیم وارد جنگ نگردیده بود و با واگذاری اطلاعات به رژیم بعثی عراق و توسعه روابط با آنها در تمامی حوزه‌ها اقدام ننموده بود، نتیجه جنگ بسیار متفاوت با آنچه که رغم خورد، حاصل می‌گردید.

سرانجام، شورای امنیت در تاریخ ۱۸ آذر ۱۳۷۰ مصادف با ۹ دسامبر ۱۹۹۱، طی گزارشی که از جانب دبیرکل وقت سازمان ملل

متحد دریافت کرده بود، عراق را به عنوان متجاوز جنگ معرفی کرد. این شورا همچنین عراق را موظف به پرداخت غرامت جنگ به جمهوری اسلامی ایران نمود. بدین ترتیب جنگ تحمیلی رژیم بعث عراق علیه ایران اسلامی پایان یافت. حمله دولتمردان عراقی به کویت و عذرخواهی کشور کویت از حمایت‌هایی که از عراق علیه ایران نموده بود، منطق ایمانی جمهوری اسلامی ایران را ثابت نمود. سرمداران رژیم بعث نتوانسته بودند هیچ یک از اهدافی که در شروع جنگ برشمرده و برای تحقق آنها وارد این عرصه شده بودند را تامین نمایند. ضمن آنکه، پذیرش تمامی شروط ایران و مفاد قطعنامه ۵۹۸ به عنوان مبنای مرزبندی دو کشور در سال ۱۹۸۹ (برابر با ۱۳۶۹) توسط صدام، رئیس جمهور معدوم عراقی مهر تاییدی بر حقانیت ایران اسلامی محسوب می‌گردید. اما در طرف مقابل، این جنگ برای کشور اسلامی ایران نعائم و دستاوردهای بسیاری را به همراه داشت. منطق ایمان به واسطه تاکید بر انسان، هدفدار بودن، احساس تکلیف، داشتن انگیزه پذیرش شهادت و شجاعت، ایثارگری، صبر و مقاومت، شکست ناپذیر است و دیر یا زود حقانیت آن ثابت می‌شود و بر همین اساس نیز حضرت امام خمینی^(ره) جنگ را نشانه مظلومیت ایران می‌دانستند. بنابراین، تاریخ دفاع مقدس واقعی است بسیار ارزشمند و به دلیل

ثبت در دل و جان مردم ایران و جهان، قابل تحریف نیز نمی‌باشد. اما، احتمال به انحراف کشیدن آن دور از ذهن نخواهد بود. برای همین، باید دقت کرد که آن صحنه‌های بی‌بدیل و آن حماسه‌هایی که از شجاعت و ایثار رزمندگان اسلام بوجود آمد، تخطئه نشده و در سایه‌ها محو نگردد.

انجام این رسالت بسیار مهم، لیکن قابل اجرا است، که برای تحقق آن بایستی ملاحظات خاصی را ملحوظ نظر قرار داده و به آنها پایبند بود. در بیان حماسه‌های دفاع مقدس، باید از غلو دوری کنیم چرا که، غلو و اغراق در بیان تاریخ جنگ، مسیر حرکت را برای نسل فعلی باریک می‌کند، یعنی این ذهنیت را در ذهن جوانان به وجود می‌آورد که آنهایی که این مسیر را طی نموده و آن را جاویدان نمودند، انسان‌هایی خاص با قابلیت‌هایی منحصر بفردی بوده که نسل کنونی و به خصوص جوانان، از آن بی‌بهره هستند. این تحت شرایطی است که واقعیت‌ها بجز آن بوده و این طرز تلقی صحت ندارد.

دین ما به خون مطهر شهدا ایجاب می‌نماید که تمامی واقعیت‌های دفاع مقدس را بیان کنیم و همزمان نیز این نکته را یادآوری کنیم که آن کسانی که این راه را با موفقیت طی کردند از بطن همین خانواده‌ها بوده و از میان همین جوانان و نوجوانان کشور به پا خواستند. لیکن،

با انتخاب صحیح و قرار گرفتن در مسیر الهی، تلاش نمودند تا بیشترین قرابت‌ها را با آموزه‌های دینی پیدا کنند، در نتیجه بر اثر این ممارست، به مقامی رسیدند که اراده و مشیت الهی بر آن تعلق گرفت که آنها، راه درست را تشخیص دهند و چون به این توفیق دست یافتند، به رستگاری رسیده و حماسه آفریده و مصادیق عینی این آیه شریفه «ان تنصرو الله ینصرکم و یثبت اقدامکم» گردیدند.

بنابراین، ضرورت‌ها ایجاب می‌نماید که در بیان تاریخ دفاع مقدس تنها راه را به جوانان نشان داد و باقی را به عهده خود این نسل سپرد. با نشانه‌گذاری در این اهداف و در قالبی نوین، کتاب «قرائتی جدید از هشت سال دفاع مقدس» به رشته تحریر درآمده است. در این کتاب تلاش گردیده تا تحولات اساسی جنگ در قالب مطالب کوتاه و جمع‌بندی شده و یا به زبان آمار که قابلیت استنباط و مقایسه را برای مخاطبان تسهیل می‌نماید، گردآوری و تألیف شود به همین دلیل نیز مطالعه و بهره‌برداری از مفاد آن را به تمامی سخنوران، پژوهشگران، محققان، اساتید محترم دانشگاه‌ها و بخصوص، فرماندهان، دانشجویان نیروهای مسلح توصیه می‌نمایم.

در پایان، بر اینجانب فرض است تا برحسب تکلیف شرعی و
عرفی از تمامی مؤلفین محترم، پژوهشگران زحمتکش، نویسندگان
توانا و خدوم و مؤسسات انتشاراتی قابلی که به انحاء مختلف
دستاوردهای آنان در این کتاب مورد استفاده قرار گرفته است،
سپاسگزاری نموده و خاضعانه تشکر و قدردانی نماییم. امید است که
اگر این کتاب، مورد قبول درگاه احدیت قرار گرفت، تمامی این
عزیزان نیز در ثواب آن شریک باشند.

ومن الله التوفیق

ثواب مکاری

«آخرین پیام حضرت امام خمینی (ره)، رهبر فقید انقلاب اسلامی

ایران به مناسبت دفاع مقدس»

بسم الله الرحمن الرحيم

خداوند، به چیز نویی و غیر از همه بیج. خداوند، تو عزیز می و غیر از تو به دلیل. خداوند، تو غنی ای و غیر از تو به فقیر. هست جنگ اسال حال و هوای دیگری دارد. پس از سال دفاع مقدس، یاری دین خدا صورت دیگری به خود گرفته است. آبادی جنگی ضرورت بیشتری یافته است و دشمنان خدا و خلق خدا، آنی غافل نیستند و در کسین نشسته اند تا آنچه را خدایی است نابود کنند. خانواده های شهدا، تا همیشه تاریخ این مثل داران راه اولیاء، افتخار روشنائی طریق الی الله را برهنده گرفته اند. مجروحین و معلولین خود چراغ هدایتی شده اند که در گوشه گوشه این مرز و بوم به دین باوران، راه رسیدن به سعادت آخرت را نشان می دهند. راه رسیدن به خدای کعبه را. اسرار در پنهان در خیام، خود سرو و آزادی اند و احرار جهان آمان را زمره می کنند. مفتودین عزیز محور دیای یکران خداوندی اند و فقرای ذاتی دنیای دون در حسرت

مقام والايشان در حيرتند، از شهدا که نمی شود چیزی گفت. شهدا شمع محفل دوستانند. شهدا در قلمبه
 مستان شان و در شادی و صولشان «عند بهم یزقون» اند، و از نفوس مطمئنه ای هستند که مورد خطاب
 «خادخلی فی عبادی و ادخلی جنّتی» پروردگارند. اینجا صحبت عشق است و عشق، و قلم در تریش بر خود
 می کشاند.

والسلام

روح الله موسوی قمی